

■ 1. kép. A megkoszorúzott emlékkő

■ 2. kép. A kohász himnuszt hallgatják és énekelik a résztvevők

2016 közötti tevékenységét bemutató ízléses kiadványt is.

Ezután *Farkas Péter Barnabás*, Ózd alpolgármestere köszöntötte a megjelenteket. Bejelentette, hogy az egykori acélműi csarnok ipari műemlékké nyilvánítása megkezdődött.

A szakmai program az éppen 20 éve *Max Aicher* tulajdonában lévő Ózdi Acélművek Kft. történetének bemutatásával kezdődött *Bartha Imre* ügyvezető előadásában, *Lőw Gábor* közreműködésével. Az ország egyetlen betonacél gyártójaként eddigi tevékenysége és fejlesztései alapján bizonyította, hogy Ózd és térsége meghatározó üzeme és foglalkoztatója.

Regős János szilvásváradai helytörténész a Bükk-hegységben feltárt leletekkel támasztotta alá a korai vasművesség meglétét a térségben, hogy itt egykor massák, hámorok működtek.

Kelemen Kristóf muzeológus a

RIMARt. működése idején, az I. világháború után épült borsodnádasi és ózdi légópincékről tartott értékes előadást. Felhívta a figyelmet a használaton kívüli pincék hasznosítási – akár idegenforgalmi célú – lehetőségeire.

Dr. Nagy Péter történész a Rimamurányi-Salgótarjáni Részvénytársaság tudatos jóléti és szociális juttatásairól szolt a következőkben. Ezek révén a vállalathoz lojális munkás- és alkalmazotti réteg alakulhatott ki a részvénytársaság üzemeiben.

Dr. Török Béla, a Miskolci Egyetem docense az Ózdon ez év szeptemberében beinduló, nappali tagozatos anyagmérnöki és szociális munkás egyetemi képzés fontosságáról és jelentőségéről beszélt. A szükséges feltételek ehhez megteremtődtek, az eddigi jelentkezések biztatóak.

Bojtos Zoltán intézményvezető a közelmúltban átadott Digitális Erőmű

és Filmtörténeti Élmenypark funkcióiról tájékoztatta a konferencia résztvevőit. A jelenleg is formálódó kiállítási anyagok, bemutatók sok lehetőséget rejtenek magukban. Az intézményben folyó, szolgáltatás jellegű digitalizálási tevékenység bevételt eredményező és foglalkoztatást elősegítő szerepe máris kimutatható.

A konferencia hivatalos programjának zárásaként a résztvevők elénekeltek a bányász himnuszt. Ezt követően kötetlen formában még sokáig beszélgettek, kapcsolatokat erősítettek a megjelent kollégák. Fakultatív programként lehetőség volt a felújított létesítmények megtekintésére is.

Az egész napos rendezvény kitűnő alkalom volt az új ismeretek megszerzésén és a létesítmények megismerésén túl a már korábban is kialakult szakmai, baráti, kollegiális kapcsolatok ápolására is. **Benyhe László**

■ KÖNYVISMERTETÉS

Lóránt Károly (szerk.): Az acélváros végnapjai (Hogyan semmisült meg húsz ezer ember munkahelye a Lenin Kohászati Művekben). Antológia Kiadó, Lakitelek, 2017.

Minden változás olyan turbulenciával járhat, amelynek következményei előre nehezen becsülhetők! Hazánk politikai és gazdasági rendszerében 1989-ben bekövetkezett gyökeres változások különösen a gazdasági életünkben idéztek elő – többnyire – rövid idő alatt helyrehozhatatlan változásokat. Tényszerűen tájékozód-

hatunk ezekről részben Csath Magdolna könyvéből [1]. Most, 2017-ben egy újabb – és meglehetősen érdekesítő – könyv jelent meg a hazai kohászatot érintő témában. Noha közvetlenül csak egyetlen ipari szektor az érintett, kihatása egy egész földrajzi területet, a borsodi régiót sújtja. A tényszerű szakmai adatokat kiválóan elemzi mind a könyv, mind pedig a témához kapcsolódó közlemények [2, 3]. Éppen ebből kiindulva nem kívánom a könyv szakmai erőnyeit kiemelni, hanem csupán a „végnapokhoz” történő eljutás tanulságaira rámutatni. Ezt az

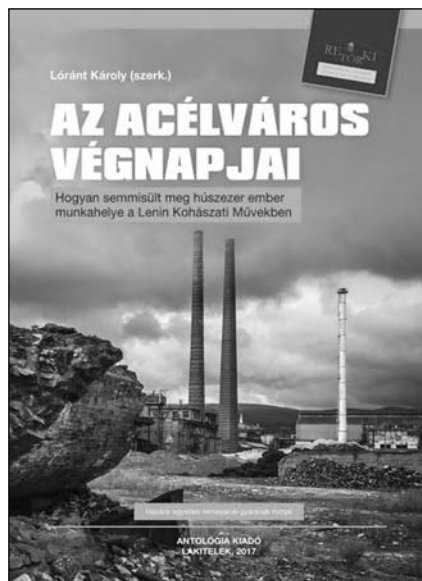
utat talán úgy is lehetne nevezni, hogy a „szakemberek és politikusok” küzdelme. A „politikusok” címszót talán helyettesíthetjük a „steril közgazdászok” kifejezéssel is, mivel a politikai döntések előkészítésében a közgazdasági jellegű interpretáció szinte megkerülhetetlen. Ahhoz, hogy e folyamat a „mindennapi életet élő egén” számára is kezelhető legyen, induljunk ki alapvető tényekből. Napjaink bármelyik kohászati üzemét a következő alapszavakkal jellemezhetjük: rendkívül nagy állóeszköz (gépek, berendezések, infrastruktúra, ingatlan),

jelentős számú munkaerő, gazdasági, politikai téren regionális hatás. Az előzőkben kiemelt hármassajátosság figyelembevételével akár az is mondható, hogy minden kohászati üzem „nemzeti értéknek” is tekinthető. Egy-egy nemzeti érték ápolása pedig hosszú távú gondolkodást igényel, és messze nem kezelhető a „politika” rövid távú, pillanatnyi sikerek elérésének érdekébe állított eszközrendszernek. Ha az előzőkben kiemelt sajátosságokat a volt Lenin Kohászati Üzemre vonatkoztatjuk, akkor a „végnapok” folyamata és a „végső nap” bekövetkezte (az MTI 2009. június 25-i híre szerint: „Elrendelte a B.-A.-Z.-Megyei Bíróság a DAM 2004 Kft. felszámolását. A rendszerváltozás után ezzel már az ötödik felszámolás indul a diósgyőri kohászat ellen.”) jelen könyvből sok-sok tanulsággal nyomon követhető. Nem kívánom ezeket a lépéseket saját szemszögemből szemlélve ismertetni, inkább csupán kiemeljek olyan momentumokat, amelyek ide vezettek. Kezdjük az alapszavakkal!

Állóeszköz: ócskavasként kezelve elértéktelenedett az infrastruktúra, hirtelen meggazdagodott az a réteg, amely ebben az üzletágban tevékenyen részt vállalt (nem az értelmiségi réteg erősödött!)

Ingatlan: Miskolc város belső területén még a mai napig is osztatlan közös vagyonként nyilvántartott (lerobant) terület, mintegy 150 tulajdonossal. A helyi, 4 éves periódusokkal tervező politika (kurzustól függetlenül!) nem tesz semmit a rendszerváltástól eltelt immáron több mint 20 éve, hanem hagyja, ezen 130 hektáros területet (ez közel 180 hektár, a DIGÉP mintegy 50 hektárjával) „ebek harmincadjára”. Ez valóban így is van. Hogy mennyire? Meg kell nézni, vagy el kell olvasni Moldova György kétkötetes könyvét [4].

Nagy létszámú munkaerő: a fénykorában 16-20.000 foglalkoztatottal működő komplexum mind a műszaki értelmiség, mind pedig az alulképzett,

de a folyamatos termeléshez szükségszerűen hozzátartozó réteg munkahelyét biztosította. Ezek családtagjaival együtt 60-80.000 egyént, annak megélhetését biztosította a régióban. A komplexum bezárásával nyilvánvalóan megugrott a munkanélküliség aránya és családok váltak földönfutóvá.

Regionális hatás: az előzőkből egyértelműen következik, hogy a borsodi régió a rendszerváltás vesztesei közé került. Ezt az „újraiparosítás” szlogenjével hirdett napjaink sem képesek megváltoztatni. Sőt, az olló egyre jobban nyílik, mert az „újraiparosítás” területi szervezésében az aktuálpolitika szerepe egyre jobban erősödik.

A könyv egy látélet arról, ahogyan elbeszél egymás mellett a helyi – szakmájukat féltő, felelősen gondolkodó, mérlegelő, optimális megoldást kereső – szakmabérgárda és a szakmát még a szakkifejezések szintjén sem értő, de politikai döntéseket előkészítő közigazdász, a döntéshozók, a politikusok. Hogy ez mennyire így van, nyomon követhető a könyv III. mellékletében olvasható 23 levélből, amelyek címzettjei miniszterelnökök, vezető közigazdászok, polgármesterek, szakmai szervezetek vezetői. Mindezen levelek csupán rövid lenyomatait annak, amelyek felsorolásszerűen a

könyv – korlátozott számban előkészített – mellékletében olvashatók. A teljes anyag megtalálható a Miskolci Egyetem Könyvtárában, biztosítva ezzel az események tárgyyszerű kutatásának lehetőségét is.

Biztosan érdemes elgondolkodni a bekövetkezett „tragikus esemény” tanulságairól. Ezt természetesen minden szereplő a „saját szemüvegén” keresztül szemlélve teszi meg. Azonban a konklúziókat tekintve biztosan akadnak olyanok is, amelyek általánosíthatók. Címszavakban:

- „A múlt – jelen – jövő egysége” (szakmailag az ún. nemesacél termelés feltételrendszerének kialakítása a meglévő eszköz és szakmabérgárda bázisán).
- A műszaki szakembereknek gondolataikat, érveiket úgy kell megfogalmazni, hogy azokat a laikus döntéshozók is megértsék, azaz nem elég „tudni”, hanem ezt a „terméket” el is kell tudni adni!
- A döntéseket meghozó elitben hazánk gazdasági életét alapvetően és hosszú távon jelentősen befolyásoló ipari-, oktatási szakembereknek választási ciklusokon átívelő tervek alapján kell részt vállalni és az ezekkel ellentétes pillanatnyi politikai érdekeket akár személyes érdekekkel ellentétesen is következetesen képviselni kell.

Tóth László

DSc egyetemi tanár

Irodalom

- [1] Csath Magdolna: Rendszerváltás a gazdaságban, avagy hogyan tűnt el a magyar ipar? Kairosz Kiadó, 2015.
- [2] Drótos L., Lóránt K.: Az egykori diósgyőri és ózdi állami vas- és acélgyárak szerepe a magyar ipar fejlődésében. Kohászati Lapok, 2016/5-6 szám p.12–14.
- [3] Tardy P.: Súlyos kihívások előtt az EU és hazánk acélipara. Kohászati Lapok, 2016/5–6 szám p.1–8.
- [4] Moldova Gy.: Érik a vihar. Riport Miskolcra. Urbis Kiadó, 2009.

„Ifjan – Éretten – Öregén” – könyvsorozat

Életünk folyamán általában ismeretségeink száma nem igen haladja

meg a tízezret. Találkozásaink során csupán specifikusan, egy-egy oldalról kaphatunk ismerőseinkről valamilyen információt, pl. tanulmányaink során, munkahelyi kapcsolatokban,

rokon találkozásokat kapcsán, nyilvános rendezvényeken stb. Úgy is fogalmazhatunk, hogy az embereket hengerként modellezve, csupán egy-egy „él, alkotó” mentén érintkezünk

egyesekek többször, több alkalommal és hosszabb vagy rövidebb időben. Az így szerzett benyomásaink pedig nagyon is szegényesek, vagy felületesek. Közöttünk pedig sokan vannak, akik életükben egy-egy szakmai területen igazán maradandót alkottak, akiknek életéből, mentalitásából, tevékenységük mozgató rugójából a generációk okulhatnak, tanulhatnak. A 75–85 éves kort elérve, a közéletből visszavonulva már nem a napi eseményekre, annak formálására figyelve, már mindenki hajlandóbbabbat adni magából a külvilág számára is. Ezen alap gondolat volt a mozgatórugója egy 2001-ben indult életrajzi könyvsorozatnak, amelynek

szerzői neves szakemberek. Ők a következők:

- Terplán Zénó (2001, II. bővített kiadás 2014)
- Pungor Ernő (2003)
- Becker István (2005, II. bővített kiadás 2010)
- Gyulai József (2012)
- Drótos László (2014)
- Kispéter József (2014)
- Czibere Tibor (2015)
- Havass Miklós (2016)
- Farkas Ottó (2016)

A dokumentumértékű könyvek a családi indíttatástól, a tanulmányokon keresztül az alkotáson át ad egy-egy átfogó képet egyes szakembereink életéről, munkásságáról. Ennek egy-

séges keretét a „beszélgetőtárs” igyekszik kellő szorgalommal és alázattal biztosítani, teret adva annak, hogy a „hengerként” modellezett egyén „felülete” (vagy legalábbis annak sok-sok alkotója) feltáruljon.

Az eddig elkészült 11 könyv mindegyike 2017 elején felkerült a Magyar Elektronikus Könyvtárba (MEK) ahonnan szabadon letölthető az alábbi címről indulva: <http://mek.oszk.hu/html/vgi/kereses/keresesujgy.phtml?tip=gyors&cim=ifjan>

Az érdeklődésre jellemző, hogy könyvenként átlagosan félezer olvasónak okozott kikapcsolódást a sorozat.

A beszélgetőtárs: Tóth László

Meghívó

XI. Fazola Fesztivál 2017. szeptember 15-16.

Az OMBKE miskolci helyi szervezetei, az Északkelet Magyarország Ipartörténetének Ápolásáért Alapítvány, az MMKM Kohászai Gyűjtemény (volt Központi Kohászati Múzeum), a Miskolci Egyetem, a B.A.Z. Megyei Mérnöki Kamara, az ÉSZAKERDŐ Zrt., és a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés közös rendezésében Miskolcon és Újmassán tartandó fesztivál előzetes programjai:

Szeptember 15. (péntek)

10.00 Kerpely-emlékülés az MTA Miskolci Akadémiai Bizottság székházában

Előadások:

- Selmec Kerpely idején
- Kerpely Antal, a mindmáig legnagyobb magyar kohász, és Antal fia, az elfeledett osztrák kohász
- Fémes anyagmérnök-képzés jelenlegi helyzete, jövője Miskolcon
- Kerpely a hazai modern magyar vasipar megteremtője
- Vaskohászatunk helyzete ma
- Vaskohászati vállalatok fejlesztési tervei, jövőképek

15.00 Koszorúzás a Miskolci Egyetemen

15.30 A felújított Simon Sándor terem felavatása

Előadások:

- Kerpely a tanszékalapító. A hazai metallurgusképzés módosulásai az alapítástól napjainkig
- A metallurgusképzés erősítésének aktuális kérdései

19.00 Kohász, bányász, erdész hagyományörző szakestély a Bartók Béla Művelődési Házban

Szeptember 16. (szombat)

9.00 Zenés erdei kisvonat a LÁEV erdei vonalán Újmassára a Fazola kohóhoz

10.00–16.00 Szabadtéri rendezvény a Fazola műemlékkohó térségében

Programok:

- Ünnepe megnyitó
- Látványcsapolás a Fazola műemlékkohóból, tiszteletbeli kohász avatása
- Kohász, bányász interaktív szakmai bemutatók
- Erdei iskola
- Népi kismesterségek,
- Kulturális műsorok
- Játszóház

Szívesen felajánljuk lehetőségeinket a műemlékkohó térségében esetleges reklámcélú táblák, eszközök megjelenítésére. A segítő támogatásokat előre is köszönjük.

Dr. Nyitray Dániel OMBKE helyi vezető

Sipos István az alapítvány elnöke